

BARNEOMBUDET

Barne- og familiedepartementet (BFD)
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Vår ref:
20/00369-2

Saksbehandler:
Mathias Lia Nordmoen

Dato:
1. april 2020

Høringssvar Barneombudet - Midlertidig forskrift om forenklinger og tiltak for barnevernet og fylkesnemnda for å avhjelpe utbrudd av Covid- 19

1. Innledning

Barneombudet viser til høring om midlertidig forskrift om forenklinger og tiltak for barnevernet og fylkesnemnda for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av Covid-19. Barneombudet var ikke oppført på den opprinnelige listen for høringsinstanser. Vi ber om at vi i tiden fremover settes opp på som høringsinstans på alle høringer hvor barn kan berøres. Med korte høringsfrister er det viktig at vi får informasjon om nye forslag så raskt så mulig.

Innledningsvis vil Barneombudet minne om de forpliktelser som følger av Grunnloven og FNs barnekonvensjon. Selv om vi nå befinner oss i en spesiell situasjon, og særlige hensyn gjør seg gjeldende, er det viktig at myndighetene fremdeles holder barnets beste som et grunnleggende prinsipp.

Barneombudet vil berømme departementet for å handle raskt. Vi mener forskriften inneholder mange gode forslag. Vi har derfor kun bemerkninger til forskriftens formålsbestemmelse i § 1 og § 6 som omhandler hjemmel for Bufetat til å flytte et barn fra en barnevernsinstitusjon til en annen. Oppsummert har vi følgende innspill til bestemmelsene:

- Det må følge av forskriftens formål at barnets beste skal være det grunnleggende hensyn og at barn har rett til å medvirke.
- Barn som bor på barnevernsinstitusjon, må som den store hovedregel behandles som andre barn. Man må derfor iverksette de smittevernstiltak man gjør i andre familier.
- Dersom barn i ytterste konsekvens må flytte fra en institusjon, må kompetansen til å treffe slike vedtak legges hos Barneverntjenesten.
- Hvis barnet i ytterste konsekvens må flytte, må barneverntjenesten vurdere om barnet for en tid kan bo i alternative boformer, slik at barnet ikke behøver å flytte fra nærmiljøet.
- Barnets beste må være avgjørende for vurderingene som nevnt over, og det må alltid legges vekt på barnets egen mening.
- Det må tydeliggjøres i forskriftens § 6 at dette er en snever unntaksregel og på hvilke vilkår det kan besluttes at barn flyttes fra institusjon.

2. Forskriftens formålsbestemmelse

Barneombudet savner at det i forskriftens § 1 presiseres at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved alle avgjørelser etter forskriften. Det bør også fremgå at barn har rett til å medvirke. Selv om dette følger av barnevernloven, mener vi det vil sende et tydelig og godt signal fra myndighetene dersom dette innlemmes i forskriften.

3. Hjemmel for Bufetat til å flytte et barn fra en barnevernsinstitusjon til en annen

Departementet foreslår i bestemmelsen at Bufetat kan beslutte å flytte et barn til en annen institusjon dersom det er nødvendig på grunn av utbruddet av Covid-19. Barnet kan bare flyttes til en institusjon som er egnet til å ivareta barnets behov. Beslutningen skal tas i dialog med kommunen. Begrunnelsen for flyttingen og for valg av institusjon skal dokumenteres. Barneombudet ga tidligere i 2020 ut rapporten “De tror vi er shitkids”. Rapporten omhandler barn som bor på barnevernsinstitusjon. I arbeidet med rapporten leste vi 77 barnevernssaker til ungdom som bor eller har bodd på institusjon, snakket med 39 ungdommer som bor eller har bodd på institusjon, intervjuet ledelsen og ansatte i 4 barneverntjenester og 17 institusjonsavdelinger og gikk gjennom utvalgte institusjonsplaner og andre relevante dokumenter. Vi har derfor mye oppdatert informasjon om hvordan barn og unge på barnevernsinstitusjon har det.

Barn og ungdom på institusjon er en svært sårbar gruppe. Mange av barna har ofte opplevd mye negativt i livet, herunder flyttinger og mange relasjonsbrudd. Som alle andre er de preget av dagens situasjon. Disse barna bor ikke sammen med sin biologiske familie, og mange er trolig bekymret for både foreldre, søsken og besteforeldre. Dette gjør at barna i dag må ses på som enda mer sårbare enn i “normale” situasjoner. Dette stiller særlige krav til myndighetene.

Det er viktig å huske på at institusjonen er disse barnas hjem. Barneombudet har ikke hørt om andre barn som må flytte fra eget hjem på grunn av Korona-situasjonen. Vi mener at barn som bor på barnevernsinstitusjon som den store hovedregel må behandles som andre barn, og at man iverksetter de smittevernstiltak man gjør i andre familier. Vi kan ikke se at departementet har noen begrunnelse for hvorfor barn på barnevernsinstitusjon skal behandles annerledes.

Vi kan se at det i ytterste konsekvens vil kunne oppstå store bemanningsutfordringer ved barnevernsinstitusjoner pga smitte eller smittefare. Vi er enige at det i slike situasjoner må være en mulighet å flytte barna. Dette må være en snever unntaksregel. Det som da må vurderes er hvilke tiltak som vil være til det beste for de barna som må flyttes. En slik vurdering nevnes ikke av departementet. Dette mener Barneombudet er en stor svakhet. Det bør her gis klare føringer om at barnets beste skal være det førende hensyn for om en flytting gjennomføres og hvor barnet i en periode skal bo.

Barneombudet vil videre peke på at det ikke vil være Bufetat som er nærmest til å foreta en vurdering av barnets beste dersom flytting er absolutt nødvendig. I de fleste tilfeller har barnet aldri møtt noen fra Bufetat. Det vil fremstå unaturlig og inngripende for barnet at noen han/hun aldri har møtt skal bestemme hvor vedkommende skal bo. Stort sett er det ansatte på institusjonen og/eller saksbehandler i barneverntjenesten barnet har en relasjon til. Barneombudet mener derfor at barneverntjenesten, i samråd med institusjonen, vil være best egnet til å vurdere barnets alternativer i en slik situasjon. En slik vurdering må ta utgangspunkt i barnets egen mening om hvor han eller hun ønsker å bo. I en situasjon som vi nå står ovenfor er det spesielt viktig at barnet føler seg hørt og ivaretatt.

Barneombudet frykter at bestemmelsen slik den nå er utformet legger opp til at barna alltid må flytte til en ny institusjon. Den nye institusjonen kan fort ligge mange mil vekk fra den gamle institusjonen, og barnet vil nok en gang brytes opp fra sin vante omsorgsbasis. Vi vil derfor be departementet om å ta inn i bestemmelsen at barnevernet skal vurdere om barnet midlertidig skal bo et annet sted enn på barneverninstitusjon. Dette kan eksempelvis være i nærheten av den gamle institusjonen, eller for en periode flytte hjem hvis forholdene hjemme tilsier dette. Vurderingen må alltid ta utgangspunkt i barnets beste og barnets egen mening. En slik vurdering vil også være i tråd med mildeste inngreps prinsipp.

Bestemmelsen slik den står i dag gir en altfor vid skjønnsmyndighet for når barn kan flyttes fra institusjon. Det er viktig at det fremgår av bestemmelsen at dette skal være en snever unntaksregel. Departementet må også konkretisere nærmere på hvilke vilkår barneverntjenesten kan bestemme at barn flyttes fra institusjon. Dette må alltid gjøres i samråd med barnet, og barnets beste må være det grunnleggende hensyn.

Barneombudet vil legge til at det i dag er et stort arbeidspress hos de fleste yrkesgrupper og det er derfor desto viktigere at reglene som kommer gir god veiledning og er tydelige for de som skal anvende reglene. Vi vil også med tyngde fremheve at man ved utforming av denne type bestemmelser må legge spesielt stor vekt på at dette er sårbare barn i en allerede utsatt livssituasjon. Det er viktig at det skapes trygghet for disse barna i en tid som dette.

Dersom dere har spørsmål, kan dere ta kontakt med seniorrådgiver Mathias Nordmoen på mathias@barneombudet.no eller tlf. 91812285.

Vennlig hilsen

Camilla Kayed
fagsjef

Mathias Lia Nordmoen
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.

Mottakerliste

Barne- og familiedepartementet (BFD)

Barne- og familiedepartementet (BFD), Anette Kristiansen